

4 курс Ковалов

**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA MAXSUS
TA'LIM VAZIRLIGI**

QARSHI MUHANDISLIK-IQTISODIYOT INSTITUTI



TASDIQLAYMAN

quv ishlarini bo'yicha prorektor

Bozorov O.N.

2022 yil

**“UN YORMA OMIXTA YEM ISHLAB CHIQARISH
KORXONALARIDAGI TEXNOLOGIK USKUNALAR”
fanining**

O'QUV DASTURI

Bilim sohasi:	300000	- Ishlab chiqarish-texnik soha.
Ta'lim sohasi:	320000	- Ishlab chiqarish texnologiyalari.
Ta'lim yo'nalishi:	5321000	-Oziq-ovqat texnologiyasi (don mahsulotlari)

Qarshi-2022 y.

Fanning o'quv dasturi, ishchi o'quv reja va o'quv dasturga muvofiq ishlab chiqildi.

Tuzuvchilar: N.X.Qobilova- "Oziq-ovqat mahsulotlari texnologiyasi" kafedrası v.b.dotsenti.

Taqrizchilar: G'.O.Boqiyev – QarMII "OOMT" kafedrası mudiri.
N.F.Xujaqulova – BuxMTI "OOMT" kafedrası v.b.dotsenti

Fanning o'quv dasturi OOMT kafedrası yig'ilishida (bayon № 1, 26 08 2022y.), Sanoat texnologiyasi fakulteti uslubiy komissiyasida (bayon № 1, 26 08 2022 y.) va institut uslubiy kengashida (bayon № 1, 29 08 2022 y.) muhokama etilgan va o'quv jarayonida foydalanishga tavsiya qilingan.


O'quv- uslubiy boshqarma boshlig'i

Fakultet uslubiy komissiyasi raisi

Kafedra mudiri


Turdiyev Sh.R.


Xakimova M.X.


Boqiyev G'.O.

KIRISH

Ushbu dastur don va don maxsulotlarini qayta ishlash korxonalarida qo'llaniladigan asosiy, qo'shimcha xom ashyolar, ulardan olinadigan un yorma va omixta yem mahsulotlarini qayta ishlashni halq xo'jaligidagi ahamiyati, ularning asosiy sifat ko'rsatkichlari, shuningdek fanining tarixi va rivojining tendensiyasi, istiqboli, donni saqlash va qayta ishlash sanoatiga ta'sirini qamraydi.

Fanning maqsad va vazifalari

Fanni o'qitishdan maqsad talabalarda elevator va un yorma sanoati korxonalarida qo'llaniladigan turli donlarning qayta ishlashni halq xo'jaligidagi ahamiyati, tuzilishi, don maxsulotlarini ishlatilish texnologiyasi ko'lami bo'yicha yo'nalish profiliga mos bilim, ko'nikma va malaka shakllantirishdir.

Fanning vazifasi un yorma texnologiyasidagi ilm fan, texnika yutuqlari, hozirgi vaqtda tarmoqning muxim vazifalari don mahsulotlarining tuzilishi, qayta ishlashni turlari, sifat ko'rsatkichlarini yaxshilash, meyorlari haqidagi nazariy bilimlarni amalda tadbiq eta oladigan va muammolarini o'rgatishdan iborat.

Fan bo'yicha talabalarning bilimi, ko'nikma va malakalariga qo'yiladigan talablar

“Un, yorma va omixta yem ishlab chiqarish korxonalaridagi texnologik uskunalar” o'quv fanni o'zlashtirish jarayonida amalga oshiriladigan masalalar doirasida bakalavr:

- O'zbekiston don mustaqilligining rivojlanishi va uning ahamiyati bo'yicha mustaqil fikr bildirish olishini; botanik va morfologik xususiyatlariga ko'ra don turlari, tiplarini bir biridan farqlay olishini; don, un yorma sifat ko'rsatkichlari bo'yicha ularga ishlov berishni; donlarning anatomik tuzilishi va kimyoviy tarkibini tushunib qayta ishlov bera olishini; don massasining xossalarini ta'riflay olishini; don, un yorma va omixta yem mahsulotlarining yangilik ko'rsatkichlariga asosan mahsulot sifatiga baho berib qayta ishlov bera olishini; don massasidagi aralashmalarni tavsifiga ko'ra bir biridan farqlay olishini; don mahsulotlarining hasharotlar bilan zararlanish sabablarini tushuntira olishini; don o'lchamlari, shakli, xajmi haqida, qobiqdorligiga ta'rif berib uskuna tanlay olishini *bilishi kerak*;

- talaba yer osti va ochiq kon ishlarida qo'llaniladigan transport uskunalari aniq kon-texnik sharoitlar uchun texnik va iqtisodiy asoslangan holda to'g'ri tanlash; transport uskunalari optimal ko'rsatgichlari va ish rejimlarini tanlash maqsadida hisoblash; transport uskunalari boshqa kon uskunalari bilan birgalikda ishlatish; kon korxonasi transport tizimini to'g'ritanlash va loyihalash; transport uskunalari konstruktiv parametrlarining geometrik nisbatlarini to'g'ri aniqlash *ko'nikmalariga ega bo'lishii* kerak.

- talaba ishlab chiqarilayotgan don, un yorma va omixta yem mahsulotlarini qayta ishlov berishda qo'llaniladigan uskunalari texnik-iqtisodiy va konstruktiv tahlil qilish; ularni aniq ishlab chiqarish sharoitlarda samarali ishlatish; uskuna va jixozlarining optimal ko'rsatgichlari va ish rejimlarini belgilash; uskuna va jixozlarini turli don sifat ko'rsatgichlariga qarab ishlatish *malakalariga ega bo'lishii* kerak.

Fanning o'quv rejadagi boshqa fanlar bilan o'zaro bog'liqligi va uslubiy jihatdan uzviyligi

"Un yorma omixta yem ishlab chiqarish korxonalaridagi texnologik uskunalari" fani ixtisoslik fanlaridan biri hisoblanib, 7 -semestrda o'qitiladi. Dasturni amalga oshirish o'quv rejasida rejalashtirilgan "Oziq-ovqat texnologiyasi asoslari"); va ixtisoslik "Yo'nalishga kirish", "Ilmiy tadqiqot asoslari", "Don va don mahsulotlari tovarshunosligi") fanlaridan yetarli bilim va ko'nikmalarga ega bo'lishlik talab etiladi.

Fanning ishlab chiqarishdagi o'rni

Ishlab chiqarish korxonalarida qo'llanilayotgan korxonaviy uskunalari hozirgi vaqtda ishlab chiqarilayotgan un, yorma va omixta yem mahsulotlarini sifatiga baxo berib davr talabiga javob beradigan, yuqori samaradorlikka ega bo'lgan texnika va fan yutuqlaridan foydalanish xolda mamlakatimiz aholisini sifatli un, yorma va omixta yem mahsulotlari bilan uzluksiz ta'minlashdan iboratdir.

Shuning uchun un, yorma va omixta yem korxonalarini uskunalari alohida talablar qo'yiladi. Ushbu fan ixtisoslik fanlaridan biri hisoblanib ishlab chiqarish texnologik tizimining ajralmas bo'g'inidir.

Fanni o'qitishda zamonaviy axborot va pedagogik texnologiyalar

"Un, yorma va omixta yem ishlab chiqarish korxonalaridagi texnologik uskunalari" fanini o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni tadbiiq qilish muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar, virtual stendlar hamda uskuna va jixozlarni maketlaridan foydalaniladi. Ma'ruza va tajriba mashg'ulot darslarida mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalaniladi.

Fan buyicha ma'ruza matnlarini tayyorlashda chet mamlakatlar, jumladan Hamdo'stlik mamlakatlarida yangi chop etilib. "Internet" tizimi orkali tarqatilgan elektron darsliklar, o'quv qo'llanmalar va ma'ruza matnlaridan foydalaniladi. Shuningdek, ma'ruzalarni o'tishda elektron ma'ruzalardan, mavzularga mos multimediali slaydlar va videofilmlardan foydalanish ko'zda tutiladi.

Tajriba mashg'ulotlarda elektron tajribalar va kompyuterlar yordamida fan buyicha kompyuter o'yinlari, test savol-javoblari, laboratoriya mashg'ulotlarida esa qurilmalar va jixozlarning hamda texnologik jarayon kechishining kompyuterdagi elektron modellaridan, virtual laboratoriyalardan foydalaniladi.

Shaxsga yo'naltirilgan ta'lim. Bu ta'lim o'z mohiyatiga ko'ra ta'lim jarayonining barcha ishtirokchilarini to'laqonli rivojlanishlarini ko'zda tutadi. Bu esa ta'limni loyihalashtirilayotganda, albatta, ma'lum bir ta'lim oluvchining shaxsini emas, avvalo, kelgusidagi mutaxassislik faoliyati bilan bog'liq o'qish maqsadlaridan kelib chiqqan holda yondoshilishni nazarda tutadi.

Tizimli yondoshuv. Ta'lim texnologiyasi tizimning barcha belgilarini o'zida mujassam etmog'i lozim: jarayonning mantiqiyliigi, uning barcha bo'g'inlarini o'zaro bog'langanligi, yaxlitligi.

Faoliyatga yo'naltirilgan yondoshuv. Shaxsning jarayonli sifatlarini shakllantirishga, ta'lim oluvchining faoliyatni aktivlashtirish va intensivlashtirish, o'quv jarayonida uning barcha qobiliyati va imkoniyatlari, tashabbuskorligini ochishga yo'naltirilgan ta'limni ifodalaydi.

Dialogik yondashuv. Bu yondoshuv o'quv munosabatlarini yaratish zaruriyatini bildiradi. Uning natijasida shaxsning o'z-o'zini faollashtirishi va o'z-o'zini ko'rsata olishi kabi ijodiy faoliyati kuchayadi.

“Un yorma omixta yem ishlab chiqarish korxonalaridagi texnologik uskunalar” fanidan mashg‘ulotlarning mavzular va soatlar bo‘yicha taqsimlanishi:

Umumiy o‘quv soati	150 - soat
Shu jumladan:	
Jami auditoriya soatlari	84 soat
Ma’ruza	28 soat
Amaliy	28 soat
Laboratoriya	28 soat
Mustaqil ta’lim	66 soat

№	Mavzu, bo‘lim nomi	Ma’ruza mashg‘ulot.	Amaliy mashg‘ulot.	Tajriba mashg‘ulot.	Mustaqil ish
1.	Fanga kirish va asosiy tushunchalar. Korxonalar uskuna va jihozlari. Mashina-apparatlarning tuzilmasi va alohida elementlarining vazifalari. Mashinalarning turkumlanishi. Mashinalarga quyiladigan asosiy talablar. Mashina va apparatlarning texnologiyaviyligi.	2	2	2	2
2.	Don aralashmasidan aerodinamik hususiyati bilan ajralib turuvchi aralashmani ajratib olishda qo‘llaniladigan uskunalar. Havo separatori R3-BAB, R3-BSD .Uskunaning turi, tuzilishi va asosiy ishchi organlari. Uskunada bajariladigan texnologik jarayonning tavsifi. Texnik tavsifi.	2	2	2	4
3.	Don massasidan yirik va mayda, yengil chiqindilarni hamda donni fraksiyalarga ajratishda qo‘llaniladigan uskunalar. Separator A1-BIS-12 Uskunaning turi, tuzilishi va asosiy ishchi organlari. Uskunada bajariladigan texnologik jarayonning tavsifi. Texnik tavsifi.	2	2	2	4
4.	Dondan qiyin ajraladigan aralashmalarni ajratish uskunasi . Tosh ajratuvchi uskuna R3-BKT Uskunaning turi, tuzilishi va asosiy ishchi organlari. Uskunada bajariladigan texnologik jarayonning tavsifi. Texnik tavsifi.	2	2	2	4